

nære Bekymring for Fremtiden i saa Henseende.

Det er meget rigtigt, som det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds (Fraenkel) senere bemærkede, at hele Verdens Opmærksomhed er henvendt paa de Forhold, vi taler om her. Ærede Medlemmer kan tage det humoristisk, og de kan tage det alvorligt, akkurat som det passer dem selv, og som de tror, det vil gavne dem i den Valgkamp, de nu skal ud i. Helt slippe udenom det kan de ikke, thi der er mange og stærke Kræfter, som bærer dette Forslag frem, derom kan det ærede Medlem fra Assens være ganske overbevist. Det ærede Medlem bebrejdede mig, at jeg i Gaar forherligede det socialdemokratiske Program. Det synes mig, at naar det ærede Medlem er General i et Parti, skal han absolut ikke bebrejde en skikkelig Sergent i et andet Parti, at han forherliger sit Partis Program. Det maa dog være en Opgave for ham. Jeg tror, at det ærede Medlem fra Assens glæder sig over, at hans Sergenter staar op og forherliger Venstres Program. Det er en fælles Glæde for os alle sammen, som befatter os med det politiske Liv, der er aldeles ingen Grund til at surmule af den Grund.

Det ærede Medlem fra Assens udtalte Haab om, at den nye Grundlov ikke skulde bringe os ud i Tvang, det var noget af det, han frygtede mest. Ja, det ærede Medlem har jo i sin Tid levet i en anden Tidsalder, en Tidsalder, hvor man sang om, at der her i Verden skulde være „Frihed for Loke saavel som for Thor“. Det er en Anskuelse, jeg godkender paa det aandelige Omraade. Paa det aandelige Omraade bør der være Frihed her i Verden, fuld Frihed, som Georg Brandes siger: Frihed til ogsaa at hæve sig højt op over Stjernerne. Det skal der være for alle Mennesker. Men paa det økonomiske Omraade kan man ikke proklamere denne ubegrænsede Frihed. Den eksisterer jo heller ikke nu, den eksisterede heller ikke før Krigen. Hvis det ærede Medlem studerede det sociale Liv før Krigen, vilde han se, at paa mangfoldige Omraader var Menneskene bundne. Og det maa selvfølgelig være saaledes, fordi ingen af os er saa god, som han burde være, og det er nødvendigt at dæmpe Menneskenes daarlige Hensigter og daarlige Bestræbelser. Det er noget, som kan gælde for os alle sammen. Naar det ærede Medlem taler om Tvang i denne Forbindelse her paa et økonomisk Omraade, saa vil jeg dertil

sige: Kan man nu tænke sig, at det ærede Medlem ønsker hver enkelt erhvervsdrivendes frie Ret til at tage for sine Varer, hvad han vil, den højeste Pris, han kan naa for dem? Det er dog noget, man fra alle Sider erkender, at dette er umuligt, fordi det er uforeneligt med hele Samfundets Interesse, med hele Samfundets Velfærd; af den simple Grund kan det ikke finde Sted. Der maa sættes Grænser i saa Henseende, og jeg tror ikke, at det ærede Medlem nogen Sinde vender tilbage til de Forhold, der var før Krigen. Jeg henholder mig i saa Henseende til en meget forstandig Udtalelse af det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Foss). Han udtalte i en Tale i Middel-fart i Sommeren 1917: „Vi maa være forberedte paa, at de krigsførende Parter efter Krigen fortsætter deres Centraliserings-system, at de vedbliver med at regulere deres Udførsel under Statens Kontrol, altsaa faktisk derved ophæver den Konkurrence, som skulde hjælpe os til at faa Varerne billigst muligt. Vi maa være forberedte paa, at Staterne begunstiger større Trustdannelser indenfor de enkelte Industrier, som gør det vanskeligt for os at konkurrere. Vi maa ikke stole paa, at Vejen til at imødegaa disse Vanskeligheder er at lukke os selv inde ved Beskyttelsestold o. l.“ Disse Udtalelser af det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds nede i Middel-fart, sammenholdte med alle de andre Udtalelser, som han fremsatte ved denne Lejlighed, er Bevis paa, at der ogsaa indenfor Industriens Omraade er Mænd, som forstaar, at den gamle Tid kommer ikke igen paa samme Maade, som den var før Krigen. Det er ud fra disse Betragtninger, at vi fører dette Forslag frem her paa Rigsdagen, og hvis der er Partier, der slet ikke vil forstaa det, bliver dette disse Partiers egen Sag. Jeg tror nu, det bliver værst for disse Partier selv. For disse Tanker er i Virkeligheden Tanker, der gror og gærer hos os alle her i Samfundet.

Det ærede Medlem (Klaus Berntsen) bebrejdede mig, at jeg i Gaar havde kritiseret Ballin, som jeg dog skal gaa til Valg sammen med nu. Jeg maa sige, at det er en fuldstændig Misforstaaelse, at jeg kritiserede Ballin i Gaar. Naar jeg talte om Ballin, var det ikke Ballin personlig, jeg talte om, det var hans Forretning, hans Aktieselskab, det var aldeles ikke Manden selv. Han er efter min Formening en højt begavet Mand, der har udført et stort Arbejde, et Arbejde, der har betydet en kolossal Udvikling af Garveriindustrien her i Landet. Jeg har